

วิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑- ๒ ครั้งที่ ๒

โดย
ดร. ธนรัตน์ ทังทอง
ประธานแผนกคดีเลือกตั้ง
ในศาลอุทธรณ์

คำพิพากษากฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓/๒๕๖๖ ผู้เสียหายในความผิดฐานเบิกความเท็จตาม ป.อ. มาตรา ๑๗๗ หากจะมีแต่เฉพาะเจ้าพนักงานไม่ ราษฎรที่ได้รับความเสียหายโดยตรงเนื่องจากการกระทำความผิดย่อมเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) การที่จำเลยเบิกความเป็นพยานในคดีที่โจทก์ร่วมเป็นผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ ว. เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถและแต่งตั้งโจทก์ร่วมเป็นผู้พิทักษ์ โดยจำเลยเบิกความเป็นใจความว่า ว. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถโต้ตอบมีเหตุผลและสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง จำบุคคลใกล้ชิดและเรื่องราวต่างๆช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ได้ป่วยเป็นโรคร้ายแรง และไม่มีอาการฟั่นเฟือนอันเป็นข้อสำคัญในคดีดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิหรือส่วนได้เสียของโจทก์ร่วมโดยตรง โจทก์ร่วมย่อมได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำของจำเลยในความผิดฐานเบิกความเท็จ โจทก์ร่วมจึงเป็นผู้เสียหายในคดีนี้โดยตรงและมีสิทธิยื่นคำ

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๔/๒๕๖๖ แม้โจทก์ร่วมมีพฤติการณ์ในการชักชวนให้คนอื่นให้ไปลงทุนเช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ แต่ไม่ปรากฏว่าในขณะที่โจทก์ร่วมชักชวนเพื่อนโจทก์ร่วมลงทุน โจทก์ร่วมทราบดีอยู่แล้วว่าไม่มีการลงทุน และการลงทุนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ทั้งทราบว่าจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถให้ผลตอบแทนได้ดังที่แสดงข้อความ และหลังจากโจทก์ร่วมทราบว่าจำเลยที่ ๑ หลอกลวงไม่สามารถให้ผลตอบแทน โจทก์ร่วมได้คืนเงินให้แก่เพื่อนที่โจทก์ร่วมชักชวนให้ไปร่วมลงทุนไปบางส่วนแล้ว อีกทั้งไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมสมคบคิดกับจำเลยที่ ๑ เพื่อกระทำความผิด เช่นนี้ จะถือว่าโจทก์ร่วมมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดไม่ได้ โจทก์ร่วมจึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ โจทก์ร่วมมีอำนาจฟ้อง

3

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๕/๒๕๖๕ สลากกินแบ่งรัฐบาลมีหมายเลขหลักเป็นเกณฑ์ชี้ขาดในการถูกรางวัลสำคัญ การขายสลากเป็นชุดประกอบด้วยหมายเลขหลักตรงกันหลายฉบับมักจะขายเกินราคาที่ระบุไว้หน้าสลาก คำเสนอในการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นชุดอย่างน้อยจะต้องปรากฏหมายเลขหลักและราคาที่จะซื้อขายอยู่ด้วย การที่โจทก์สั่งซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเลขท้าย ๒ ตัว หมายเลข ๖๖ จาก ร. ตามสำเนาแอปพลิเคชันไลน์ ไม่มีรายละเอียดชัดเจนเพียงพอที่จะถือว่าเป็นคำเสนอได้ คงเป็นเพียงการแจ้งความประสงค์ของโจทก์ให้ ร. ทราบว่าต้องการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเลขท้าย ๒ ตัว หมายเลข ๖๖ เพื่อให้ ร. หาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีหมายเลขดังกล่าวมาเสนอขายโจทก์

4

(ต่อ)

การที่ ร. ได้คัดเลือกสลากกินแบ่งรัฐบาลชุดที่มีเลขท้าย ๒ ตัว หมายเลข ๖๖ แยกออกมาจากสลากกินแบ่งรัฐบาลฉบับอื่นเพื่อเตรียมไว้ขายให้โจทก์ ไม่ทำให้เกิดสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล ระหว่างโจทก์กับ ร. อันจะทำให้กรรมสิทธิ์ในสลากกินแบ่งรัฐบาลตกเป็นของโจทก์ โจทก์ไม่ใช่เจ้าของสลากกินแบ่งรัฐบาลชุดที่ถูกรางวัลที่หนึ่งที่จำเลยนำไปรับรางวัลโดยซื้อมาจาก ร. โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔)

5

คำถามที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
ที่ยังไม่เคยนำมาออกเป็นข้อสอบชั้นเนติบัณฑิต

คำถามที่ ๑

ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
ของโจทก์ในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนระงับไปหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๖๘/๒๕๖๒

ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนเป็นความผิดอาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย ดังนั้น การที่ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ย่อมไม่ตัดอำนาจของพนักงานอัยการที่จะฟ้องจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวและสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมไม่ระงับ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง

คำถามที่ ๒

คดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ขอถอนฟ้องก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องได้หรือไม่ และ

การร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่บริษัทจำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลจะถือว่าเป็นการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่กรรมการบริษัทด้วยหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๘๘/๒๕๖๒ คดีความผิดอันยอมความได้ โจทก์อาจถอนฟ้องได้ก่อนคดีถึงที่สุดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ วรรคสอง โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ ถือว่าคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ ศาลชั้นต้น ชอบที่มีคำสั่งให้ส่งคำร้องของโจทก์ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิจารณาสั่ง

(ต่อ)

การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องเสียเอง เป็นการดำเนินการ กระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลฎีกาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เมื่อสำนวนคดีขึ้นมาสู่ศาลฎีกา แล้ว เพื่อมิให้คดีล่าช้า ศาลฎีกามีคำสั่งไปเสียทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งใหม่โดยศาลฎีกาอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ได้

โจทก์ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลแยกต่างหาก จากจำเลยที่ ๓ ถือไม่ได้ว่าเป็นการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็น กรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ ด้วย เมื่อความผิดตามป.อ. มาตรา ๓๕๐ เป็นความผิด อันยอมความได้

(ต่อ)

และโจทก์มิได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๓ ภายในสามเดือน นับแต่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ฟ้องโจทก์ในส่วนของ จำเลยที่ ๓ ขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖

ปัญหาว่า คดีขาดอายุความหรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลยกขึ้นอ้างได้แม้จำเลยที่ ๓ จะไม่ได้ ยกขึ้นต่อสู้ในศาลชั้นต้นก็ตาม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

คำถามที่ ๓

คดีความผิดต่อส่วนตัว หากผู้ร้องทุกข์มิใช่ผู้เสียหาย โดยนิตินัย พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนและพนักงาน อัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๗๖/๒๕๖๐ แม้ผู้เสียหายหลงเชื่อคำหลอกลวงของจำเลยทั้งสาม ที่ขอกู้ยืมเงินโดยอ้างว่าได้กระทำในฐานะที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายมอบเงินกู้ให้จำเลยทั้งสามไปตามพ้องกิติ แต่การให้กู้ยืมเงินผู้เสียหายทำสัญญาโดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๔ ของเงินต้น ในระยะเวลา ๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๙๒ ต่อปีซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ (ก)...

(ต่อ)

...(ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔) ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๕๔ ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าผู้เสียหายรับข้อเสนอของจำเลยทั้งสาม โดยมีเจตนามุ่งต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของตนถือมิได้ว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต จะถือว่าเป็นผู้เสียหายโดยชอบด้วยกฎหมายมิได้ ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์ เป็นเหตุให้การสอบสวนไม่ชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๐

คำถามที่ ๔

ความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีไม่ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายที่แท้จริงให้ร้องทุกข์ หรือหนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนและพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๓๐/๒๕๖๒ ความผิดตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๙ (๑), ๑๐๘ ทวิ เป็นความผิดที่กระทำต่อรัฐไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้แม้จะไม่มีคำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๑ ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีนี้แล้ว พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลได้ตาม ป.วิ.อ มาตรา ๒๘ (๑), ๑๒๐ และพ.ร.บ.พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๑ (๑)

(ต่อ)

โดยมีต้องคำนึงว่าผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีจะเป็นผู้ใด หรือร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ใครบ้าง ผู้ร้องทุกข์ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายที่แท้จริงหรือไม่ และหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวจะปิดอากรแสตมป์ กับมีตราสำคัญของผู้มอบอำนาจประทับไว้หรือไม่โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

(มาตรา 4, 5, 6)

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ตามมาตรา ๔, ๕ และ ๖ มีอำนาจ

๑. ร้องทุกข์

๒. เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ

18

๓. เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๔. ถอนฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๕. ยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว

19

ข้อสังเกต

๑. บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ จะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ จะต้องปรากฏว่าผู้เสียหายตามมาตรา ๒ (๔) เป็นผู้เสียหายที่แท้จริงเท่านั้น หากไม่ใช่ผู้เสียหายที่แท้จริง เช่น ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ ย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทน (ฎีกาที่ ๒๓๖๗/๒๕๕๖, ๓๓๙๑/๒๕๕๙, ๑๓๕๑/๒๕๕๙)

20

๒. บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ ย่อมมีอำนาจ
จัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริงตามมาตรา ๓
โดยไม่ต้องมีการมอบอำนาจกันแต่ประการใด
ทั้งนี้ มาตรา ๔, ๕, ๖ ไม่ใช่การมอบอำนาจ
ให้ฟ้องคดี แต่เป็นการมีอำนาจจัดการแทน
ผู้เสียหายโดยผลของกฎหมาย

21

๓. อำนาจจัดการแทนของบุคคล
ตามมาตรา ๔, ๕, ๖ อยู่ในมาตรา ๓
แต่ถ้าเป็นการมอบอำนาจให้ดำเนินคดี
แทน ผู้ได้รับมอบอำนาจจะมีอำนาจแค่ไหน
เพียงใดต้องระบุไว้ในใบมอบอำนาจให้ชัดเจน

22

๔. การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนั้น
ไม่ใช่กรณีของมาตรา ๔, ๕, ๖
ดังนั้น ไม่ว่าจะใครก็ตาม ก็สามารถ
เป็นผู้ดำเนินคดีแทนผู้เสียหายได้

23

หญิงมีสามี (มาตรา 4)

ในคดีอาญา ผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามี หญิงมี
สามีมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจาก
สามีก่อน (มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง) ภายใต้บังคับแห่ง
มาตรา ๕ (๒) สามีมีสิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาได้
โดยได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากภริยา (มาตรา ๔
วรรคสอง)

24

ที่มาตรา ๔ วรรคสอง บัญญัติว่าภายใต้บังคับแห่ง
มาตรา ๕ (๒) หมายถึงกรณีภริยาถูกทำร้ายถึงตาย
หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ ก็ต้องบังคับ
ตามบทบัญญัติดังกล่าว กล่าวคือสามีมีอำนาจจัดการ
แทนได้ **โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากภริยาก่อน**

25

สามีภริยาตามมาตรา ๔ นี้ **ต้องเป็นสามีภริยา**
กันโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย และการอนุญาตให้สามี
ฟ้องคดีอาญาแทนตามมาตรา ๔ วรรคสอง กฎหมาย
ไม่ได้กำหนดแบบไว้ จึงอาจอนุญาตด้วยวาจาหรือทำ
เป็นหนังสือเสนอต่อศาลพร้อมคำฟ้องก็ได้

26

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย (มาตรา ๕)

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม มาตรา ๕ มี ๓ กรณี คือ

(๑) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลเฉพาะแต่ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแล (มาตรา ๕ (๑))

27

(๒) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาเฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ (มาตรา ๕ (๒))

(๓) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลเฉพาะความผิดซึ่งกระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น (มาตรา ๕ (๓))

28

หลักเกณฑ์ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

ตามมาตรา ๕ (๑) ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมมีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์

ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ บิดามารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ ผู้ปกครองที่ศาลตั้ง (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๘๕) และ**ผู้รับบำตรบุญธรรม**เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรบุญธรรมผู้เยาว์ ขณะเดียวกันบิดามารดาผู้ให้กำเนิดหมดอำนาจปกครองนับแต่วันที่เด็กเป็นบุตรบุญธรรม (มาตรา ๑๕๘๘/๒๘)

29

❖ กรณีบิดาจะต้องเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เยาว์ด้วย จึงจะถือว่าเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ไม่ถือหลักสายโลหิตฎีกาที่ ๒๘๘๒/๒๕๒๗, ๖๓๐๖/๒๕๔๕

30

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๖๘/๒๕๖๔ การวินิจฉัยความเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๗ ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ๒ ส่วน ส่วนแรกคือข้อเท็จจริงที่ว่าโจทก์เป็นบุตรของเจ้ามรดก และส่วนที่สองคือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของเจ้ามรดกที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตรของตน อาทิ เจ้ามรดกเป็นผู้แจ้งเกิดให้แก่โจทก์ว่าโจทก์เป็นบุตรของตน เจ้ามรดกยอมให้โจทก์ใช้ชื่อสกุล หรือเจ้ามรดกให้การอุปการะเลี้ยงดูหรือสงเคราะห์ให้การศึกษา ตลอดจนแนะนำและแสดงออกแก่บุคคลทั่วไปอย่างเปิดเผยว่าโจทก์เป็นบุตร

31

(ต่อ)

บ. ไม่เคยมีพฤติการณ์ที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตรของตนมาก่อน โจทก์ไม่เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว อันจะทำให้โจทก์เป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิได้รับมรดกของ บ. ในฐานะผู้สืบสันดานตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๖๒๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๒๗ โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับการยกยอกทรัพย์มรดก ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) จ. มารดาผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีและจัดการแทนโจทก์ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓ (๒) ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้าง ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสองประกอบมาตรา ๒๒๕

32

แต่สำหรับความผิดฐานพรากผู้เยาว์ เป็น ความผิดที่กระทำต่ออำนาจปกครองของบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือต่อผู้ดูแล บิดาที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย แต่อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ นับเป็นผู้ดูแล หรือผู้ปกครองบุตรผู้เยาว์ จึงเป็นผู้เสียหายเอง โดยตรงตามมาตรา ๒(๔) ฎีกาที่ ๘๔๒๐- ๘๔๒๑/๒๕๕๘, ๕๙๘๙/๒๕๔๘

33

ตามมาตรา ๕(๑) ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่เป็นผู้ ไร้ความสามารถ คือ ผู้อนุบาล ดังนั้น ผู้ไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๕(๑) จึงน่าจะต้องเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ เป็นคนไร้ความสามารถและแต่งตั้งผู้อนุบาลแล้ว ส่วนกรณี ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคน ไร้ความสามารถย่อมไม่มีผู้อนุบาลจัดการแทนตามมาตรา ๕(๑) นี้ แต่ญาติของผู้นั้นหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจ ร้องขอให้ตั้งตนเป็นผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ ได้

34

ข้อสังเกต อ.ธานีศ เกศวพิทักษ์

ความหมายของคำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” และ “ผู้อนุบาล” ตามมาตรา ๕ (๑)

ความหมายของคำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” คำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” ตามมาตรา ๕ (๑) นั้น มีข้อสังเกตว่า กฎหมายมิได้ใช้คำว่า “คนไร้ความสามารถ” ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๒๘ แสดงให้เห็นว่า มาตรา ๕ (๑) มุ่งหมายให้มีความหมายกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทั้งกรณีที่บุคคลวิกลจริตนั้นศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๘ แล้ว และบุคคลวิกลจริตที่ศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถด้วย แต่ไม่มีความหมายครอบคลุมถึงคนเสมือนไร้ความสามารถ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๒

35

❖ กรณีผู้เสมือนไร้ความสามารถ ต้องฟ้องคดีเองโดยได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ ผู้พิทักษ์ไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสมือนไร้ความสามารถ ฎีกาที่ ๙๐๕/๒๕๒๓, ๑๓๖๕๒/๒๕๕๘

36

❖ กรณีผู้เยาว์จะฟ้องคดีอาญาเองไม่ได้ แม้จะได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก็ตาม ฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๑๗ , ๖๓๑/๒๕๓๘ การที่ผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องคดีเอง หรือยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ เป็นข้อบกพร่องเรื่องความสามารถตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๖ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๖ และ ๑๕ ซึ่งศาลต้องสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๖ วรรคสี่ เสียก่อนจะยกฟ้องหรือยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่ได้ ฎีกาที่ ๖๔๗๕/๒๕๓๗

37

ถ้าในระหว่างพิจารณาคดี ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ ก็ไม่มีความจำเป็นและไม่มีเหตุที่ศาลจะต้องมีคำสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องความสามารถของผู้เยาว์อีก ฎีกาที่ ๗๒๓๘/๒๕๔๙

แต่การร้องทุกข์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้เสียหายมีอายุพอสมควรสามารถรู้ผิดชอบได้ตามสมควร มีสิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ด้วยตนเอง

38

โดยไม่ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรมจัดการแทนหรือให้ความยินยอมก่อน ฎีกาที่ ๓๙๑๕/๒๕๕๑, ๒๑๔/๒๕๙๔, ๑๙๘๒/๒๕๙๔, ๑๖๔๑/๒๕๑๔ อย่างไรก็ตาม แม้ผู้เยาว์มีอายุพอสมควรแล้ว แต่เมื่อยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้แทนโดยชอบธรรมยังคงมีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์ได้เช่นกัน ฎีกาที่ ๒๖๕๑/๒๕๕๗

39

สำหรับการถอนคำร้องทุกข์ ผู้แทนโดยชอบธรรมมีอำนาจถอนคำร้องทุกข์แทนผู้เยาว์ได้ แต่ถ้าผู้เยาว์ซึ่งมีอายุมากพอที่จะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถปกป้องสิทธิในทางคดีของตนเองได้ตามสมควร ศาลฎีกาวางหลักว่าผู้แทนโดยชอบธรรมจะถอนคำร้องทุกข์ให้ขัดต่อความประสงค์ของผู้เยาว์ไม่ได้ การถอนคำร้องทุกข์ที่ฝ่าฝืนความประสงค์ของผู้เยาว์ไม่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ดูฎีกาที่ ๒๑๔/๒๕๙๔ (ประชุมใหญ่), ๗๙๓/๒๕๕๗

40

ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ตาม ป.อ.มาตรา ๒๗๗ วรรคแรก เป็นความผิดที่มีได้ค้ำประกันว่าเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ ดังนั้น แม้เด็กหญิงจะยินยอม ก็มีได้หมายความว่าเด็กหญิงนั้นมีส่วนในการกระทำความผิด เด็กหญิงนั้นจึงเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานนี้ ผู้แทนโดยชอบธรรมย่อมมีอำนาจจัดการแทน ฎีกาที่ ๔๑๔๗/๒๕๕๐, ๙๗๙๗/๒๕๖๐, ๓๕๕๔/๒๕๖๑, ๑๗๓/๒๕๖๔

41

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๘๘/๒๕๖๔ ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ผู้เสียหายที่ ๒ กับจำเลยทั้งสองเจรจาตกลงเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน โดยจำเลยทั้งสองตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ และผู้เสียหายที่ ๒ แกลงว่าหากจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ตกลงกันก็ไม่ติดใจดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองทั้งทางแพ่งและทางอาญาต่อไป ตามรายงานกระบวนการพิจารณา และจำเลยทั้งสองได้ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวแล้วตามคำร้องขอวางเงินเพื่อบรรเทาผลร้ายให้แก่ผู้เสียหายทั้งสอง ถือเป็นกรณีที่ผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาของผู้เสียหายที่ ๑ ได้ยอมความแทนผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์แล้ว อันเป็นการยอมความกันตามกฎหมายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ (๕) และมาตรา ๕ (๑)

42

(ต่อ)

เมื่อความผิดฐานร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก เป็นความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๑ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดฐานดังกล่าวจึงระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และเนื่องจากเป็นเหตุลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาตลอดไปจนถึงจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีได้ฎีกาด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕

43

คำพิพากษาฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๑๗/๒๕๖๕ โจทก์ร่วมอายุ ๑๐ ปีเศษ ถูกจำเลย ล้วงละเมิดทางเพศ บิดาโจทก์ร่วมหย่าขาดกับมารดาโดยให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ และมาตรา ๕(๑)

44

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เกี่ยวกับมาตรา ๕ (๑)

๑. ผู้เสียหายซึ่งยังเป็นผู้เยาว์จะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับ พนักงานอัยการได้หรือไม่

45

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๑๗ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารเด็กหญิง
เซาะเต๊ะอายุ ๑๔ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ ผู้เสียหายโดยนายซือซาให้ความยินยอม
ร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ศาลชั้นต้นอนุญาต

กรณีเด็กหญิงเซาะเต๊ะอายุ ๑๔ ปีจะเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้ต้องกระทำโดยผู้แทนตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓, ๕ และ ๖ การที่เด็กหญิงเซาะเต๊ะขอเข้าเป็น
โจทก์ร่วม โดยความยินยอมของนายซือซาผู้เป็นบิดาซึ่งศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตนั้น มิได้เป็นไปตามบทบังคับ
อันว่าด้วยความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย แต่ว่าจะยกฟ้องหรือไม่รับพิจารณาเสียทีเดียวยังไม่ได้
ชอบที่จะสั่งให้แก้ไขความบกพร่องเสียก่อนตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๖
วรรค ๔ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖ และมาตรา ๑๕ เมื่อโจทก์ร่วม
มิได้ฎีกาขึ้นมา และคดีไม่อาจทำให้คำวินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับปัญหาว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องของ
โจทก์หรือไม่เปลี่ยนแปลงไป การจะสั่งให้แก้ไขอำนาจฟ้องของโจทก์ร่วมให้ถูกต้องเสียก่อนในกรณีนี้จึงไม่
จำเป็น เพราะไม่เกิดประโยชน์อย่างใด

46

๒. ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เยาว์ร้องทุกข์ในความผิดต่อส่วนตัว โดยบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมมิได้ลงลายมือชื่อหรือให้ความยินยอมในการร้องทุกข์ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

47

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๑๕/๒๕๕๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) และมาตรา ๑๒๓ มิได้บัญญัติว่าการร้องทุกข์ของผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา มารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือบุคคลดังกล่าวต้องลงลายมือชื่อในการร้องทุกข์ของผู้เยาว์ด้วย ดังนั้น ผู้เยาว์จึงมีอำนาจร้องทุกข์ด้วยตนเองได้ การที่ผู้เสียหายที่ ๒ ร้องทุกข์ในความผิดฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีโดยใช้กำลังประทุษร้ายจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

48

๓. ผู้เสียหายเป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ จะร้องทุกข์หรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนหรือไม่

49

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๗๙/๒๕๕๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ประกอบมาตรา ๒ (๗) กำหนดให้ผู้เสียหายเท่านั้นที่จะมีอำนาจร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ คดีความผิดตามที่โจทก์ฟ้องเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนก็ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง และโจทก์จะมีอำนาจฟ้องก็ต่อเมื่อมีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อนเช่นกันตามมาตรา ๑๒๐

50

(ต่อ)

คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า ระหว่างวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เวลาใด ไม่ปรากฏชัดเจนต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสองร่วมกันครอบครองเงินที่ได้จากการขายที่ดินและขายสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุ ของ ฮ. และเบียดบังยกยอกเอาเงินจำนวนดังกล่าวไป เมื่อ ฮ. ถึงแก่ความตายวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖ การกระทำที่โจทก์กล่าวหาในขณะที่ ฮ. ยังมีชีวิตอยู่ จึงเป็นการกระทำความผิดต่อ ฮ. ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ฮ. จึงเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๒ (๔) และมีอำนาจร้องทุกข์ได้ตามมาตรา ๓ (๑) ประกอบมาตรา ๒ (๗) แม้ ฮ. จะพิการเดินไม่ได้เพราะเป็นอัมพาตและศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีคำสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ แต่ ฮ. ก็ยังสามารถดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เหมือนเช่นบุคคลทั่วไปได้ โดยมีต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ผู้พิทักษ์ก่อนตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ แห่ง ป.พ.พ. ประกอบกับ ฮ. มิได้ถูกจำเลยทั้งสองทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้อันจะทำให้โจทก์ร่วมในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. มีอำนาจจัดการแทน ฮ. ได้ตามมาตรา ๕ (๒) เมื่อโจทก์ร่วมซึ่งไม่ได้เป็นผู้เสียหายเป็นผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองในความผิดฐานยกยอกตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ และ ๓๕๔ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวตามมาตรา ๓๕๖ จึงถือไม่ได้ว่าคดีนี้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบที่จะทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนในความผิดต่อส่วนตัวได้ และถือเท่ากับว่ายังไม่ได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นมาก่อนยอมส่งผลให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐

51

(ต่อ)

จำเลยที่ ๒ นำเงินส่วนหนึ่งไปซื้อสลากออมสินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษในนามของจำเลยที่ ๒ คนเดียวโดยมีการเบิกเงินออกจากบัญชีเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๑ จำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ย่อมเป็นความผิดสำเร็จก่อน ฮ. ถึงแก่ความตายถึง ๔ ปีเศษ การที่โจทก์ร่วมเป็นผู้จัดการมรดกของ ฮ. เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๖ โจทก์ร่วมอ้างว่าเพิ่งทราบและมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นการกระทำต่อเนื่องกันจนถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ โจทก์ร่วมจึงไม่เป็นผู้เสียหายถือไม่ได้ว่าคดีนี้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบที่จะทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนในความผิดต่อส่วนตัวได้ ถือเท่ากับว่ายังไม่ได้มีการสอบสวน ย่อมส่งผลให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐ เช่นกัน ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมมาจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๕

52

๔. ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่น
รับอันตรายสาหัส ตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ หากผู้เสียหาย
ยังเป็นผู้เยาว์ บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เยาว์
มีอำนาจฟ้องหรือไม่

53

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๑/๒๕๕๙ ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยขับ
รถยนต์จักรยานยนต์ที่มีผู้ตายเป็นคนขับและโจทก์ที่ ๒ นั่งซ้อนท้าย เป็นเหตุให้ผู้ตายถึง
แก่ความตายและโจทก์ที่ ๒ ได้รับอันตรายสาหัส ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์ที่ ๒ มี
อำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ตายมีส่วนประมาทในเหตุคดีนี้ จึงมิใช่ผู้เสียหาย โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มี
อำนาจจัดการแทนผู้ตายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) ประกอบมาตรา ๓ ส่วนโจทก์ที่ ๒ เพียงนั่ง
ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่ผู้ตายขับไปประสบเหตุคดีนี้จนได้รับอันตรายสาหัสโดยไม่ปรากฏ
ข้อเท็จจริงใดว่าโจทก์ที่ ๒ กระทำการใดที่มีส่วนประมาทในคดีนี้ด้วย กรณีถือไม่ได้ว่าโจทก์ที่ ๒
มีส่วนได้เสียโดยนิตินัยในการร่วมกระทำผิดด้วย โจทก์ที่ ๒ เป็นผู้เสียหายในเหตุคดีนี้ เมื่อโจทก์
ที่ ๒ ยังเป็นผู้เยาว์ ส. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ ๒ จึงจัดการแทนโจทก์ที่ ๒ ได้ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓ โจทก์ที่ ๒ มีอำนาจฟ้อง

54

ผู้สืบสันดานตามมาตรา ๕ (๒) ก็ถือตามความเป็นจริงเช่นกัน (ฎีกาที่ ๒๖๖๔/๒๕๒๗)

ฎีกาที่ ๑๕๐๐/๒๕๕๘ ผู้ร้องเป็นมารดาบุญธรรมผู้ตาย โดยไม่ได้จดทะเบียนรับผู้ตายเป็นบุตรบุญธรรม เพียงแต่แจ้งเกิดและเลี้ยงดูผู้ตายมาแต่วัยเยาว์ ผู้ร้องไม่ได้เป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒(๔) และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ ได้

55

สามีภริยาตามมาตรา ๕(๒) ต้องเป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย (ฎีกาที่ ๑๐๕๖/๒๕๐๓, ๑๓๓๕/๒๔๙๔, ๒๖๘๑/๒๕๕๗) อย่างไรก็ดี แม้เป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายก็คงมีอำนาจจัดการแทนเฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้เท่านั้น ไม่ใช้กับความผิดในกรณีอื่น ฎีกาที่ ๕๑๒๖/๒๕๔๙

56

ผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตาย หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ อาจเกิดขึ้นโดยผู้กระทำผิดกระทำโดยเจตนาหรือกระทำโดยประมาทก็ได้ คู่มือกา
ที่ ๒๒๙๔/๒๕๑๗

ผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยโรคประจำตัวของผู้เสียหายเองไม่ต้องด้วย ป.วิ.อ.มาตรา ๕(๒) ฎีกาที่
๓๐๖๓/๒๕๕๒

57

กรณีผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายมีหลายคน ถ้าผู้จัดการแทนฯ คนใดคนหนึ่งจัดการแทนผู้เสียหายไปแล้วถึงแก่ความตายก่อนคดีถึงที่สุด ผู้จัดการแทนคนอื่นที่เหลือก็สามารถจัดการแทนผู้เสียหายตามมาตรา ๕ ต่อไปได้ (คร.ท. ๑๕๙๒/๒๕๕๖)

58

คำสั่งศาลฎีกาที่ ท.๑๕๙๒/๒๕๕๖ โจทก์ร่วมที่ ๑ บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ท. ผู้เสียหายซึ่งถูกทำร้ายถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ร่วมที่ ๑ และเป็นมารดาของ ท. ผู้ตายยื่นคำร้องขอเข้าดำเนินคดี ถือว่าผู้ร้องประสงค์ขอใช้สิทธิของตนที่มีอยู่เดิมตั้งแต่แรกในฐานะผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) เพื่อสืบสิทธิดำเนินคดีแทนโจทก์ร่วมในชั้นฎีกา ศาลฎีกาอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าดำเนินคดีในฐานะเป็นโจทก์ร่วมที่ ๑แทนโจทก์ร่วมได้กับให้รับคำแก้ฎีกาไว้พิจารณา

59

กรณีเช่นนี้ มารดาผู้เสียหายไม่อาจเข้าเป็นคู่ความแทนตามบทบัญญัติมาตรา ๒๙ ได้เพราะกรณีตามมาตรา ๒๙ เป็นกรณีที่ผู้เสียหายที่แท้จริงยื่นฟ้องแล้วตายลง ไม่รวมถึงผู้จัดการแทนฟ้องคดีแทนแล้วถึงแก่ความตายด้วย (ฎ.๘๕๓๗/๒๕๕๓, ๑๓๐๓/๒๕๕๑) แต่เมื่อมารดาของผู้เสียหายที่แท้จริงเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายด้วยผู้หนึ่ง มารดาของผู้เสียหายจึงเข้าดำเนินคดีในฐานะเป็นโจทก์ร่วมตามมาตรา ๕ (๒) แทนบิดาผู้เสียหายได้

60

เมื่อปรากฏว่าผู้เสียหายถูกทำร้ายบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ แม้มีการดำเนินการให้ผู้เสียหายพิมพ์ลายนิ้วมือและมีพยานรับรองถูกต้องลงในใบแจ้งความ และความยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ และศาลชั้นต้นอนุญาตก็ยังถือไม่ได้ว่าผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วม จึงไม่มีสิทธิฎีกา แต่การดำเนินคดีของโจทก์ร่วมก่อนหน้าไม่เสียไป
ฎ.๑๓๓๙/๒๕๕๗

61

**กรณีผู้เสียหายที่แท้จริงไม่ใช่ผู้เสียหายโดย
นิติบัญญัติ** ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยากี่ไม่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ ฎีกาที่
๓๓๙๑/๒๕๕๙, ๑๐๙๐๘/๒๕๕๖, ๕๓๗/๒๕๕๔,
๗๑๒๘/๒๕๔๗, ๔๕๒๖/๒๕๔๖, ๔๔๖๑/๒๕๓๙

62

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๔๔/๒๕๖๔ ในคดีส่วนอาญาศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้เสียหายมีส่วนประมาทโดยขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงในขณะที่ ฝนตกหนักท้องฟ้ามืดและถนนลื่น ทำให้ไม่อาจหยุดรถหรือสามารถหัก เลี้ยวหลบรถกระบะของจำเลยได้ทันเป็นเหตุให้รถเกิดการชนกันด้วย จึง ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย บิดาของผู้เสียหายย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทน ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕ (๒) ให้ ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของบิดาผู้เสียหาย ซึ่งโจทก์ก็ร่วมมิได้อุทธรณ์ โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้น

63

(ต่อ)

คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของบิดา ผู้เสียหายเป็นอันยุติไปแล้ว ดังนี้ โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจเข้าร่วมเป็น โจทก์กับพนักงานอัยการและไม่ได้เป็นคู่ความในคดีส่วนอาญาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒ (๑๕) ไม่มีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗

64

อย่างไรก็ดี ถ้าข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าผู้เสียหายที่แท้จริงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือไม่ ในชั้นนี้ผู้จัดการแทนผู้เสียหายยังคงมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ เช่น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าเหตุเกิดจากความประมาทของผู้เสียหาย แต่โจทก์ร่วม (ผู้จัดการแทนผู้เสียหาย) อุทธรณ์โต้แย้งว่าจำเลยประมาทฝ่ายเดียว ข้อเท็จจริงจึงยังไม่ยุติว่าเหตุเกิดจากผู้เสียหายประมาทฝ่ายเดียว โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกาที่ ๔๙๙๒/๒๕๕๓

65

ถ้าฟ้องบรรยายว่าผู้เสียหายมีส่วนกระทำความผิดด้วย หรือศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายมีส่วนกระทำความผิด โดยไม่มีการอุทธรณ์โต้แย้งประเด็นดังกล่าว ถือว่าข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าผู้เสียหายไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ผู้เสียหายหรือผู้จัดการแทนไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้เสียหายต่อไปอีก

66

กรณีที่บิดาฟ้องคดีแทนบุตรซึ่งถูกทำร้ายถึงแก่ความตายตามมาตรา ๕ (๒) แต่บิดาตายระหว่างพิจารณาคดี ดังนี้บุตรของบิดา (พี่ชายผู้ตาย) จะดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา ๒๙ วรรคแรก ไม่ได้ เพราะมาตรา ๒๙ วรรคแรก ต้องเป็นกรณีผู้เสียหายที่แท้จริงถึงแก่ความตาย ฎีกาที่ ๒๓๓๑/๒๕๒๑

67

บุคคลตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) ที่จะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้นั้น ผู้เสียหายที่แท้จริงต้องถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ และความตายหรือการบาดเจ็บนั้นต้องเกิดจากการทำร้ายของจำเลยด้วย ดังนี้ หากผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยสาเหตุอื่น ไม่ใช่เพราะบาดแผลที่ถูกจำเลยทำร้าย กรณีไม่ต้องด้วย ตาม มาตรา ๕ (๒) บุคคลตามมาตรา ๕(๒) ไม่มีอำนาจจัดการแทนจึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย ฎีกาที่ ๖๐๗๙/๒๕๕๕, ๕๑๖๒/๒๕๔๗

68

อย่างไรก็ดี แม้ผู้ตายถูกจำเลยทำร้าย แต่ถึงแก่ความตาย จากบาดแผลที่ผู้อื่นทำร้าย (โดยมิได้เป็นตัวการร่วมกับ จำเลย) มิได้เกิดจากการกระทำของจำเลยด้วย กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๕ (๒) ฎีกาที่ ๓๘๗๙/๒๕๔๖ ถ้าความ ตายเกิดจากผู้ตายผูกคอตายเอง ไม่ได้เป็นผลมาจาก การทำร้ายของจำเลย ก็ไม่ใช่กรณีตามมาตรา ๕ (๒) นี้ ฎีกาที่ ๘๓๕๗/๒๕๕๐ ทั้งสองกรณีดังกล่าว บุคคลตาม มาตรา ๕ (๒) ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย

69

ผู้เสียหายถึงแก่ความตายจากเหตุอื่น ไม่ใช่จาก บาดแผลที่จำเลยทำร้าย บุคคลตามมาตรา ๕ (๒) ไม่มี อำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ฎีกาที่ ๒๖/๒๕๕๓

กรณีบุคคลตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) เป็นผู้ฟ้อง คดีเองหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ คำ ฟ้องจะต้องยืนยันว่าผู้เสียหายตายไปแล้วหรือ บาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ (ฎีกาที่ ๑๗๓๔-๑๗๓๕/๒๕๓๒, ๒๖/๒๕๕๓)

70

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๓๘/๒๕๖๓ (ข้อสอบเนติฯ ๒/๗๓ ข้อ ๑)

แม้โจทก์ร่วมจะเป็นบุตรของผู้เสียหายที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) ก็ตาม แต่การจัดการแทนนั้นกระทำได้เฉพาะแต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ผู้เสียหายถึงแก่ความตายซึ่งเป็นเวลาหลังเกิดเหตุประมาณ ๑๐ ปี ถือไม่ได้ว่า ผู้เสียหายถูกทำร้ายจนถึงแก่ความตาย อันจะเป็นเหตุให้โจทก์ร่วมมีอำนาจจัดการแทนตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกายกชั้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

71

คำฟ้องที่บรรยายว่าขณะนี้ไม่ทราบว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายหรือไม่ เป็นคำบรรยายฟ้องที่ไม่ยืนยันว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้ว และความตายต้องถึงแก่ความตายตามความเป็นจริงด้วย ไม่รวมถึงกรณีศาลมีคำสั่งให้ผู้เสียหายเป็นบุคคลสาบสูญด้วย ฎีกาที่ ๑๐๙๑๕/๒๕๕๘

72

ถ้าบุคคลที่มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๕ (๒) ไม่มีตัวอยู่ บุคคลอื่นจะขอให้ตน มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา นี้ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๘๙๐/๒๔๙๕)

73

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๒๕/๒๕๖๓ ป.วิ.อ. ได้มีคำอธิบายคำว่าผู้เสียหายไว้ในมาตรา ๒ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖” แต่ข้อความตามมาตรา ๔๔/๑ ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้น ย่อมมีความหมายในตัวว่า หมายถึง ผู้มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างเกินกว่าความหมายของผู้เสียหาย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ (๔) ถือได้ว่าขัดกัน การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ จึงไม่ต้องถือตามความหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๒ (๔) ทั้งนี้เป็นไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วให้ถือตามความหมายดังได้อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวบทจะขัดกับคำอธิบายนั้น” ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่ จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในทางอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) มาบังคับใช้

74

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เกี่ยวกับมาตรา ๕ (๒)

๑. อัยการโจทก์ฟ้องจำเลยฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ปลอมและใช้เอกสารปลอม ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย มารดาของผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้หรือไม่

75

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๖๓/๒๕๕๒ ผู้บุพการีมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้เฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒) ประกอบมาตรา ๕ (๒) แต่คดีนี้เป็นคดีความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมและความผิดเกี่ยวกับเอกสารซึ่งผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยโรคประจำตัวของผู้เสียหายเอง กรณีของโจทก์ร่วมจึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้โจทก์ร่วมมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายโดยเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้มารดาของผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ จึงให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเสีย

76

ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลเฉพาะ
ความผิดที่กระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น (มาตรา ๕ (๓))

ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลอาจมีการมอบอำนาจให้
ผู้อื่นดำเนินคดีแทนได้โดยหนังสือมอบอำนาจต้องทำให้
ถูกต้องตามข้อบังคับของนิติบุคคลนั้นด้วย

คำร้องทุกข์ไม่มีตราประทับของห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่
ระบุว่าเป็นการร้องทุกข์ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เมื่อไม่มีข้อจำกัดอำนาจว่าต้องใช้ตรา
ประทับของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย ก็ถือว่าเป็นการร้องทุกข์
แทนห้างหุ้นส่วนแล้ว (ฎีกาที่ ๗๔๒๙/๒๕๕๐)

77

การมอบอำนาจให้ไปร้องทุกข์ไม่จำเป็นต้องทำ
เป็นหนังสือ การที่ที่ประชุมนิติบุคคลมีมติมอบ
อำนาจให้ไปร้องทุกข์ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องมี
หนังสือมอบอำนาจ ฎ.๔๘๑๒/๒๕๕๕

การที่ผู้แทนนิติบุคคลฟ้องคดีโดยใช้สิทธิ
ส่วนตัว ไม่เป็นการทำแทนนิติบุคคล ต่อมา
นิติบุคคลนั้นจะขอถอนฟ้องไม่ได้ ฎีกาที่
๗๒๑๒/๒๕๕๕

78

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๘๔/๒๕๖๓ โจทก์มีฐานะเป็นนิติบุคคล
ประเภทสมาคม ในการดำเนินกิจการสมาคมย่อมกระทำผ่าน
คณะกรรมการสมาคมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๗ การที่มีผู้กระทำผิดทาง
อาญาต่อสมาคมโจทก์ จึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการสมาคมในฐานะ
ผู้แทนนิติบุคคลที่จะเป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์และดำเนินคดีตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๕ (๓) ตำแหน่งนายกสมาคมหาถือเป็นผู้แทนนิติบุคคลอันจะมี
อำนาจกระทำการใด ๆ แทนสมาคมโจทก์ได้โดยลำพังตนเองไม่ นายก
สมาคมจะกระทำการใดซึ่งมีผลผูกพันสมาคมได้จะต้องได้รับมอบอำนาจ
โดยมติของคณะกรรมการสมาคมซึ่งถือเป็นผู้แทนนิติบุคคลเสียก่อน

79

ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคล เป็นผู้ที่มี
อำนาจจัดการแทนนิติบุคคลในการดำเนินคดีอาญาที่
กระทำลงแก่นิติบุคคล ถ้าผู้แทนนิติบุคคลผู้เสียหายไม่
ยอมร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดในความผิดอัน
ยอมความได้เพราะตนมีส่วนร่วมกระทำผิด บุคคลอื่นที่
ไม่ใช่ผู้แทนนิติบุคคลจะไปร้องทุกข์แทนไม่ได้ ฎีกาที่
๑๑๗๓๒/๒๕๕๗

80

แต่ผู้เสียหายที่เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ถ้าหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน จำกัดหรือกรรมการบริษัทจำกัด เป็นผู้กระทำผิด อาญาต่อห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทเสียเอง ถือว่าผู้ เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหาย จากการกระทำของบุคคลดังกล่าวตามมาตรา ๒ (๔)

81

ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นย่อมเป็นผู้เสียหายมี อำนาจดำเนินคดีแก่ผู้จัดการหรือผู้แทน รวมทั้ง ผู้อื่นที่ร่วมกระทำผิดด้วย เพราะเป็นที่เห็นได้ว่า ผู้กระทำผิดย่อมไม่ดำเนินคดีแทนนิติบุคคล ฎีกาที่ ๑๐๔๑/๒๕๕๘, ๑๑๕/๒๕๓๕, ๑๐๗๐๔/๒๕๕๗, ๑๒๕๐/๒๕๒๑, ๑๖๘๐/๒๕๒๐ ไม่ใช่กรณีตาม มาตรา ๕ (๓)

82

กรณีผู้ถือหุ้นไม่เคยดำเนินการใดๆ ในฐานะผู้ถือหุ้น ไม่เคยมีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจการของบริษัทอันจะพึงได้ว่าเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทตามความหมายของ ป.พ.พ. ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดอาญาที่กรรมการกระทำผิดต่อบริษัท ฎีกาที่ ๑๒๗๑๖/๒๕๕๘

กรณีผู้กระทำความผิดต่อห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นบุคคลอื่น มิใช่หุ้นส่วนผู้จัดการ ดังนี้ห้างหุ้นส่วนเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ฎีกาที่ ๑๘๔๗/๒๕๕๗

83

ลูกจ้างของบริษัทที่มีตำแหน่งหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ใช่ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคล เมื่อลูกจ้างบริษัทยกยอกทรัพย์ของบริษัท บริษัทเป็นผู้เสียหาย ผู้ถือหุ้นไม่ใช่ผู้เสียหายไม่มีอำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๖๓๒๘-๖๓๓๐/๒๕๓๑

84

สิทธิในการดำเนินคดีอาญาไม่เป็นมรดก

สิทธิการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย ไม่เป็นมรดกตกทอดไปยังทายาท เมื่อผู้เสียหายตายก่อนดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ทายาทของผู้เสียหายไม่มีสิทธิฟ้องแทนผู้เสียหาย ฎีกาที่ ๓๓๙๕/๒๕๒๕, ๒๒๑๙/๒๕๒๑, ๕๗๘/๒๕๑๕

85

แต่ถ้าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดในความผิดที่เป็นสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้แล้ว เมื่อผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สิทธิถอนคำร้องทุกข์ย่อมตกทอดแก่ทายาท ทายาทมีสิทธิถอนคำร้องทุกข์ได้ ฎีกาที่ ๓๓๒/๒๕๔๙, ๒๐๖/๒๕๘๘, ๑๑/๒๕๑๘

86

เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ททรัพย์มรดก
ย่อมตกทอดแก่ทายาท เมื่อความผิดเกิดภายหลัง
เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทายาทผู้รับมรดกจึง
เป็นผู้เสียหายในความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสีย
ทรัพย์ แม้มีการรับโอนมรดกหลังเกิดเหตุก็ตาม
ฎีกาที่ ๑๐๕๘๘/๒๕๕๓

87

ผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตาย (ป.อ.มาตรา 333)

ความผิดฐานหมิ่นประมาทมีบทบัญญัติไว้เป็นกรณี
พิเศษ ตาม ป.อ.มาตรา ๓๓๓ วรรคสองว่า ถ้าผู้เสียหาย
ในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา
มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ **และให้**
ถือว่าเป็นผู้เสียหาย แสดงว่าเฉพาะในความผิดฐานหมิ่น
ประมาทนี้ แม้ผู้เสียหายจะตายไปแล้ว บุคคลตามที่ระบุไว้ก็
มีอำนาจไปร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดได้

88

การมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญา การฟ้อง
คดีอาญาจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา อาจมี
การมอบอำนาจให้ผู้อื่นฟ้องแทนได้ (ฎีกาที่
๘๙๐/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) , ๒๑๗๘/๒๕๒๔

89

การตั้งผู้แทนเฉพาะคดี (มาตรา 6)

การร้องขอให้ศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดีได้ เมื่อ
ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถ
กรณีที่ ๑ ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ไม่มีผู้แทนโดย
ชอบธรรม หรือผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถทำ
หน้าที่ได้หรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์

90

กรณีที่ ๒ ผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถไม่มี
ผู้อนุบาล หรือผู้อนุบาลไม่สามารถทำหน้าที่ได้หรือมี
ผลประโยชน์ขัดกันกับคนไร้ความสามารถ

ผู้มีสิทธิร้องขอต่อศาล คือ

ญาติของผู้เสียหาย

ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

91

การร้องขอตั้งผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ นี้ เป็น
คดีที่ความผิดอาญาได้กระทำต่อผู้เยาว์หรือผู้ไร้
ความสามารถ ตามมาตรา ๕ (๑) จะตั้งผู้แทนเฉพาะคดีใน
กรณีตามมาตรา ๕ (๒) ไม่ได้ ดูฎีกาที่ ๘๙๐/๒๔๙๕

ข้อสังเกต เรื่องนี้ผู้เยาว์ถึงแก่ความตาย กรณีจึงต้อง
ด้วยมาตรา ๕ (๒) แต่ตามมาตรา ๖ บัญญัติถึงเฉพาะ
กรณีผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมอันเป็นกรณีตาม
มาตรา ๕ (๑) เท่านั้น จึงไม่ใช่กรณีที่จะขอให้ศาลตั้ง
ผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ ให้ได้

92

นอกจากนี้ยังต้องเป็นกรณีที่ผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือ คนไร้ความสามารถยังมีชีวิตอยู่ ขณะที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้แทนเฉพาะคดีด้วย มิฉะนั้นจะขอตั้งผู้แทนเฉพาะคดีไม่ได้ ฎีกาที่ ๓๔๓๒/๒๕๓๖, ๑๖๒๕/๒๕๓๒, ๓๖๕/๒๕๓๒ แต่ถ้าผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือ คนไร้ความสามารถถึงแก่ความตายภายหลังศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดี และผู้แทนเฉพาะคดีฟ้องคดีไปแล้ว ผู้แทนเฉพาะคดีมีอำนาจดำเนินคดีต่อไปได้ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

93

ผู้แทนเฉพาะคดีที่ฟ้องแทนผู้เสียหาย จะมีอำนาจว่าคดีแทนผู้เสียหายที่ตายลงต่อไปได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๙ นั้น หมายถึงกรณีที่ศาลได้ตั้งผู้แทนเฉพาะคดีของผู้เสียหายไว้แล้วก่อนที่ผู้เสียหายตาย หากได้หมายรวมถึงกรณีผู้เสียหายได้ตายไปก่อนที่ศาลจะตั้งผู้แทนเฉพาะคดีด้วยไม่ (ฎีกาที่ ๓๖๕/๒๕๓๒ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้แทนเฉพาะคดีแล้วจะร้องขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้ ฎีกาที่ ๖๐๔๗/๒๕๓๑

94

บิดามารดาของผู้เยาว์ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน
มารดาเท่านั้นเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม เมื่อปรากฏว่า
มารดาหนีไปแล้ว ถือเป็นกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่
สามารถทำหน้าที่ได้ จึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะตั้งผู้แทน
เฉพาะคดีได้ตามมาตรา ๖ การที่บิดาที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมายฟ้องคดีอาญาแทนผู้เยาว์และศาลสั่งประทับ
ฟ้องไว้พิจารณา ถือได้โดยปริยายว่าศาลตั้งบิดาเป็น
ผู้แทนเฉพาะคดีแล้ว ฎีกาที่ ๒๙๕๘/๒๕๔๑

95

คำพิพากษาฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๖/๒๕๖๕ เด็กหญิง ข. ผู้เสียหาย เป็นบุตรโดย
ชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง (บิดา) และผู้คัดค้าน (มารดา) ต่อมาผู้ร้อง (บิดา) และผู้
คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนหย่า โดยมีข้อตกลงให้ผู้คัดค้าน (มารดา) เป็นผู้ใช้
อำนาจปกครองผู้เสียหาย ผู้เสียหายจึงอยู่ในความดูแลของ
ผู้คัดค้าน (มารดา) ต่อมาผู้คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนสมรสกับจำเลย มีบุตรด้วยกัน
๑ คน และหลังพนักงานอัยการโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนหย่า
กับจำเลย

เมื่อพนักงานอัยการโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำอนาจาร
พยายามกระทำชำเรา และกระทำชำเราผู้เสียหาย ผู้เสียหายเท่านั้นเป็นบุคคลที่ได้รับ
ความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ผู้คัดค้านจึงไม่ใช่ผู้เสียหายในคดีนี้

96

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ

มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๖/๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ผู้คัดค้าน (มารดา) ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมย่อมมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕ (๑) และมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒)

ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์นั้น แม้ผู้แทนโดยชอบธรรมจะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายดังกล่าวมาข้างต้น แต่หากปรากฏว่าผู้แทนโดยชอบธรรมมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เสียหาย ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนเฉพาะคดีก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง

97

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ

มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๖/๒๕๖๕ ซึ่งการที่ศาลจะตั้งผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้แทนเฉพาะคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวก็โดยคำนึงถึงประโยชน์เฉพาะตัวของผู้เสียหายเท่านั้น และหากศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้แทนเฉพาะคดีแล้วผู้แทนโดยชอบธรรมก็ย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕ (๑) และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒) อีกต่อไป

98

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม
เกี่ยวกับมาตรา ๒(๔), ๔, ๕, ๖

๑. ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายมีอำนาจ
ยอมความแทนผู้เสียหายในความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่

99

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๒๖/๒๕๔๙ ตามหลักฐานบันทึกการรับเงินที่จำเลยได้
คดีใช้ให้แก่ฝ่ายผู้เสียหายทั้งสี่ปรากฏว่าในส่วนของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ มีการลงชื่อ
โดยภริยาของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ แม้จะเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็ไม่ใช่
บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔, ๕ และ ๖ จึงไม่มีอำนาจ
ยอมความแทนผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ (๕) บันทึกดังกล่าวไม่มี
ผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดฐานฉ้อโกงที่จำเลยกระทำต่อผู้เสียหายที่
๑ และที่ ๒ ระบุไป คงมีผลเพียงให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระบุไปเฉพาะ
แต่ความผิดข้อหาฉ้อโกงที่จำเลยกระทำต่อผู้เสียหายที่ ๓ และที่ ๔ เท่านั้น แต่อย่างไรก็
ตาม แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าจำเลยได้ชดเชยค่าเสียหายบางส่วนให้แก่ฝ่ายผู้เสียหายทั้ง
สี่แล้วก็ไม่ทำให้ความผิดฐานหลอกลวงผู้อื่นตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครอง
คนหางานฯ มาตรา ๙๑ ตรี ระบุตามไปด้วยแต่อย่างใด

100

๒. ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิดเหตุที่ถูกลักได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับประกันแล้ว จะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ราคาารถโดยอ้างว่าเป็นผู้รับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมาในคดีอาญาได้หรือไม่

101

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๕๕ จำเลยลักรถยนต์ของผู้เสียหายที่ ๒ ในขณะที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายที่ ๑ ไป ผู้เสียหายทั้งสองจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ และเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๔) มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินคือรถยนต์หรือราคารถยนต์ที่ผู้เสียหายสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดคืนได้ ผู้ร้อง (ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิดเหตุ) มิใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ของจำเลยโดยตรง เพียงแต่อ้างสิทธิในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ที่ถูกจำเลยลักไป ซึ่งได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยและใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากจำเลย

102

(ต่อ)

ดังนั้น ความเสียหายของผู้ร้องที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไป จึงเกิดขึ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยมิใช่เกิดจากกระทำผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของจำเลย สิทธิเรียกร้องความเสียหายของผู้ร้องจึงมิใช่เป็นการเรียกร้องในมูลละเมิดเช่นเดียวกันกับผู้เสียหายทั้งสอง

สิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ เป็นสิทธิเฉพาะตัวโดยแท้ของผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๔,๕ และ๖ ผู้เสียหายที่จะถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ จึงหมายถึงเสียหายในคดีอาญาเท่านั้น เมื่อผู้ร้องมิได้เป็นคู่ความหรือผู้เสียหาย คำพิพากษาย่อมไม่มีผลผูกพันผู้ร้อง ผู้ร้องชอบจะไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่และไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ในคดีนี้ได้

103

๓. ลูกหนี้นำโฉนดที่ดินไปมอบให้แก่เจ้าหนี้ยึดถือไว้เพื่อประกันหนี้เงินกู้ แล้วไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินว่าโฉนดที่ดินสูญหายเพื่อไปขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน แล้วจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่น ดังนี้ เจ้าหนี้จะเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานแจ้งความเท็จตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๗ หรือไม่

104

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๒๙/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๘๓๖๖ ต้นฉบับสูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุจึงขอใบแทนโฉนดที่ดินอันเป็นความเท็จ จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าความจริงจำเลยนำโฉนดที่ดินไปมอบให้แก่โจทก์ยึดถือไว้เพื่อประกันหนี้เงินกู้ที่จำเลยกู้เงินโจทก์และจำเลยยังไม่ได้ชำระหนี้คืน ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

105

(ต่อ)

ข้อเท็จจริงที่มีได้โต้เถียงกันในชั้นฎีกาฟังเป็นยุติว่า จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ โดยมอบโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ยึดถือไว้เป็นประกัน วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ จำเลยแจ้งต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่า โฉนดที่ดินสูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุและมีความประสงค์ขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทนโฉนดที่ดินให้วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จากนั้นวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ จำเลยจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่น มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในปัญหาข้อกฎหมายว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจฟ้องหรือไม่

106

(ต่อ)

เห็นว่านิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน โจทก์มีฐานะเป็นเพียงเจ้าหนี้สามัญของจำเลย การที่จำเลยมอบโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์เพื่อยึดถือไว้เป็นประกันการกู้ยืมเงิน แม้ทำให้โจทก์มีสิทธิในอันที่จะยึดโฉนดที่ดินไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้จากจำเลยสิ้นเชิง แต่มิได้ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะฟ้องบังคับเอาแก่ที่ดินหรือบังคับอย่างใด ๆ ต่อโฉนดที่ดินที่จำเลยวางเป็นประกันได้เลยไม่ว่าในทางใด โจทก์คงมีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยได้ตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงินอย่างเจ้าหนี้สามัญเท่านั้น

107

(ต่อ)

ดังนี้ การที่จำเลยไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่าโฉนดที่ดินสูญหายไปเพื่อขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือไม่ ย่อมมิได้กระทบต่อสิทธิอย่างใด ๆ ของโจทก์ในอันที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่จำเลยตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน สิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญมีอยู่อย่างไรคงมีอยู่เพียงนั้น มิได้ลดน้อยถอยลงไป ทั้งในการแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินโดยเฉพาะไม่เกี่ยวกับโจทก์ เพราะจำเลยมิได้กล่าวพาดพิงเจาะจงถึงโจทก์ ในอันจะถือว่าทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย **โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย** ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

108

๔. ร่วมกันกรรโชกเอาเงินที่ถูกจำเลยยกออกมาจาก
นายจ้าง ลูกจ้างจะเป็นผู้เสียหายในความผิด
ฐานกรรโชกหรือไม่

109

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๘๗/๒๕๕๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒ (๔) บัญญัติว่าผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจาก
การกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนดังที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๔,๕ และ ๖ การที่ ส.ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีความผิด
ฐานยกยอกทรัพย์สินของนายจ้างว่าถูกจำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันกรรโชกเอาเงินที่ ส.
ยกยอกมาจากนายจ้างไป ๖๐๐,๐๐๐ บาท เพราะกลัวจำเลยทั้งสองกับพวกจะจับตัว
ส่งเจ้าพนักงานตำรวจนั้น การกระทำของจำเลยทั้งสองกับพวกดังกล่าวทำให้ ส.ได้รับ
ความเสียหายโดยตรงในความผิดฐานกรรโชกโดยไม่จำต้องคำนึงว่าเงินที่จำเลยทั้งสอง
กับพวกกรรโชกเอาไปนั้นจะยังเป็นของนายจ้างอยู่อีกหรือไม่

110

ส.จึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายและมีอำนาจร้องทุกข์ในความผิดฐานกรรโชกได้แม้ไม่ปรากฏในสำนวนว่า ส.ได้แจ้งความร้องทุกข์โดยตรง แต่ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์เป็นความผิดต่ออาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดส่วนตัวที่ห้ามพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเมื่อมีความอาญาต่อแผ่นดินเกิดหรืออ้างว่าหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหาย ตามที่ให้การดังกล่าวย่อมเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าพนักงานตำรวจที่ต้องสืบสวนจับกุมและสอบสวนตาม วิ.อาญา มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๒๑ ไม่ว่าผู้เสียหายจะได้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตามต่อมาเมื่อจำเลยทั้งสองได้เข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวนในคดีนี้ มีการบันทึกการมอบตัวและแจ้งข้อกล่าวหาระบุ ส.เป็นผู้กล่าวหา จำเลยทั้งสองร่วมกับพวกกรรโชกทรัพย์ พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดให้จำเลยทั้งสองทราบ พนักงานสอบสวนคดีนี้ย่อมมีอำนาจสอบสวนในความผิดนี้ได้ การสอบสวนความผิดคดีนี้จึงชอบด้วยกฎหมาย